

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення змін до Правил охорони електричних мереж»

I. Визначення проблеми

Правила охорони електричних мереж затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 1997 р. № 209 (далі – Правила). Останні зміни цих Правил здійснено постановою Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 р. № 161 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань безпеки дорожнього руху» в частині коригувань окремих назв організацій.

Таким чином, більше 20 років вимоги Правил охорони залишалися незмінними. Водночас протягом цього періоду відбулися суттєві зміни в законодавстві України, а також зазнали змін відповідні технічні норми та правила, що впливають на формування та реалізацію вимог Правил.

Лише протягом 2020 року було зафіксовано 367 випадків порушення охоронних зон електричних мереж різних рівнів напруги та виявлено недотримання їх власниками вимог експлуатації електричних мереж в частині утримання охоронних зон у належному стані. Це стало причиною значної кількості відключень електричних мереж і, як наслідок, знеструмлення споживачів. Загальний недовідпуск електричної енергії склав 1515,44 тис. кВт*год.

Так, порушення вимог Правил у частині охорони мереж та охоронних зон в 2020 році призвело до прямих збитків у системоутворюючій мережі системи передачі 220-750 кВ через падіння і пошкодження опор більше ніж на 5 млн грн (збиття сільгосптехнікою – 2 опор 750 кВ, 1 опори 330 кВ та 1 опори 220 кВ), крадіжки металевих кутників з опор призвели до збитків більше ніж на 12 млн грн.

У системах розподілу було пошкоджено 115 опор ПЛ 35-150 кВ та 1102 опори ПЛ 0,4 -10 кВ.

Водночас рівень аварійності в електричних мережах напругою 10 (6) – 110 (150) кВ, а це близько 830 тис. км, залишається достатньо високим і спостерігається збільшення кількості відключень та їх тривалості, зокрема, через двозначність тлумачень окремих вимог Правил, особливо споживачів електричної енергії, розподіл електричної енергії для яких здійснюється операторами системи розподілу через мережі інших споживачів (власників електричних мереж).

Досвід експлуатації електричних мереж довів, що цілий ряд саме таких конфліктних ситуацій пов'язано з особливим режимом охоронних зон, розбіжностями в нормативно-правових актах, нечіткими формулюваннями

вимог щодо проєктування відповідних охоронних зон, а також доглядом за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж.

Причинами цього стало:

невиконання в повному обсязі учасниками ринку електричної енергії, юридичними та фізичними особами, у власності яких перебувають об'єкти електричних мереж і/або які здійснюють їх експлуатацію, а також підприємствами, установами, організаціями та громадянами, яким надано у власність, постійне або тимчасове користування земельні ділянки, на яких знаходяться об'єкти електричних мереж, вимог щодо забезпечення утримання охоронних зон у належному стані;

наявність в діючих нормативних документах нечіткого формулювання вимог щодо проєктування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж;

непроведення в повному обсязі обслуговування електричних мереж;

викривлення державної статистики щодо аварійності та її наслідків;

відсутність дієвого державного впливу на порушників вимог норм та правил.

Таким чином, загальнодержавною проблемою є зниження рівня надійності та якості енергозабезпечення споживачів (безпеки постачання) через нехтування власниками електричних мереж вимогами норм з питань технічної експлуатації електричних станцій і мереж, енергетичного обладнання учасників ринку електроенергії щодо утримання електричних мереж у належному технічному стані.

Забезпечення нормативного та нормативно-правового регулювання шляхом унормування визначених питань не забезпечує належної і дієвої реакції з боку суб'єктів господарювання – учасниками ринку електричної енергії.

Саме тому виникла необхідність перегляду питань щодо організації визначення меж охоронних зон електричних мереж, режиму використання земель у межах охоронних зон електричних мереж, а також визначення заходів з охорони електричних мереж.

Нова редакція Правил відповідає вимогам чинного законодавства та інших нормативних документів, враховує досвід експлуатації електричних мереж, чітко розмежовує обов'язки власників електричних мереж та суб'єктів господарювання щодо дотримання особливого режиму охоронних зон електричних мереж.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	-

Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	+

За допомогою ринкових механізмів проблема не може бути розв'язана, оскільки питання пов'язані із забезпеченням належного виконання вимог норм та правил, пов'язаних із визначенням меж охоронних зон електричних мереж, режиму використання земель у межах охоронних зон електричних мереж, а також визначенням заходів з охорони електричних мереж.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є здійснення:

гармонізації норм та правил, що регулює питання визначення меж охоронних зон електричних мереж, режиму використання земель у межах охоронних зон електричних мереж, а також визначають заходи з охорони електричних мереж;

мінімізації впливу державних органів на суб'єктів господарювання та усунення правових колізій шляхом запровадження чітких вимог до організації проектування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж;

підвищення ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких відносяться питання нагляду за організацією проектування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж;

посилення відповідальності за порушення норм і правил, що регулюють питання організації проектування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Правил охорони	Впровадження регуляторного акта дозволить врахувати вимоги чинного законодавства та інших нормативних документів, врахувати досвід експлуатації електричних мереж, чітко розмежувати обов'язки власників електричних мереж та суб'єктів господарювання щодо дотримання особливого

електричних мереж» (далі – проєкт постанови)	режиму охоронних зон електричних мереж, що дозволить поліпшити спроможність електроенергетичної галузі забезпечувати потреби споживачів в електричній енергії, усунути правові колізії, підвищити ефективність діяльності центральних органів виконавчої влади, до компетенції яких відносяться питання нагляду за організацією проєктування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж.
Альтернатива 2. Збереження чинного способу регулювання	У діючому законодавстві не врегульовані, а також існують законодавчі колізії щодо формування обов’язків учасників ринку електричної енергії, юридичні та фізичні особи, у власності яких перебувають об’єкти електричних мереж і/або які здійснюють їх експлуатацію, а також підприємства, установи, організації та громадяни, яким надано у власність, постійне або тимчасове користування земельні ділянки, на яких знаходяться об’єкти електричних мереж. Зазначене призводить до зниження рівня надійності та якості енергозабезпечення споживачів (безпеки постачання).

1. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Прийняття регуляторного акта	Прийняття регуляторного акта дозволить підвищити надійність та безпеку роботи об’єднаної енергосистеми України шляхом створення єдиних прозорих вимог до визначення меж охоронних зон електричних мереж, режиму використання земель у межах охоронних зон електричних мереж, а також визначення заходів з охорони електричних мереж, створення реальних інструментів контролю за діяльністю учасників ринку електричної	Відсутні

	енергії в частині технічного стану енергообладнання та мереж.	
Збереження чинного регулювання	Відсутні	Виникнення загрози щодо збереження цілісності та надійної роботи об'єднаної енергетичної системи України через незадовільний стан та неналежну організацію експлуатації електричних мереж, а також забезпечення безпеки постачання електричної енергії населенню та різним галузям економіки країни.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Прийняття регуляторного акта	Забезпечує належний рівень якості та надійність постачання електричної енергії споживачам України незалежно від періодів часу та групи споживачів	Відсутні
Збереження чинного регулювання	Відсутні	Створює ризик щодо зниження рівня якості та надійності постачання електричної енергії споживачам України, особливо у зимовий період, а також забезпечення постачання електричної енергії споживачам.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі, у т.ч. СГД-фізичні особи	Мікро, у т.ч. СГД-фізичні особи	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	302	4115	0	0	4417
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	6,83%	93,17%	0%	0%	100%

Дія проекту акта поширюється на учасників ринку електричної енергії, юридичні та фізичні особи, у власності яких перебувають об'єкти електричних мереж і/або які здійснюють їх експлуатацію, а також на підприємства, установи, організації та громадян, яким надано у власність, постійне або тимчасове користування земельні ділянки, на яких знаходяться об'єкти електричних мереж.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Прийняття регуляторного акта	У разі прийняття регуляторного акта суб'єкти господарювання (споживачі електричної енергії) будуть забезпечені надійним та якісним електропостачанням. Центральні органи виконавчої влади отримають можливість у законний спосіб здійснювати відповідні моніторинги, розслідування та брати участь у комісіях, що забезпечить підвищення рівня надійного (безперервного) та безпечного постачання електричної енергії споживачам.	Відсутні

Збереження чинного регулювання	Відсутні	Виникнення загрози забезпечення безпеки постачання електричної енергії населенню та різним галузям економіки країни та суб'єктам господарювання.
--------------------------------	----------	--

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1.	Відсутні
Альтернатива 2.	Відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Прийняття регуляторного акта	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою, проблема існувати не буде, що дозволить в повній мірі забезпечити зниження ризиків щодо надійного (безперервного) та безпечного постачання електричної енергії споживачам.
Збереження чинного регулювання	1	Проблема залишиться невирішеною, що не дозволить в повній мірі забезпечити надійне (безперервне) та безпечне постачання електричної енергії споживачам.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Прийняття регуляторного акта	Забезпечення надійним та якісним електропостачанням споживачів України	Відсутні	У разі прийняття регуляторного акта цілі державного регулювання будуть досягнуті повною мірою, що повністю забезпечить потребу у вирішенні визначеної проблеми.
Збереження чинного регулювання	Відсутні	Невизначеність для центральних органів виконавчої влади щодо організації проєктування відповідних охоронних зон, а також догляду за зеленими насадженнями, які знаходяться в охоронних зонах електричних мереж, що унеможливило своєчасне реагування та усунення проблемних ситуацій щодо надійного (безперервного) та безпечного постачання	У разі залишення існуючої ситуації без змін проблема продовжуватиме існувати, що не забезпечить досягнення поставленої мети.

		електричної енергії споживачам.	
--	--	---------------------------------	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Прийняття регуляторного акта	Дозволяє вирішити проблему шляхом мінімізації негативних наслідків у разі порушення надійного (безперервного) та безпечного постачання електричної енергії споживачам.	Ризик зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта не передбачається.
Збереження чинного регулювання	Відсутні	Ризик зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта не передбачається.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми, є прийняття регуляторного акта, що дозволить забезпечити збереження електричних мереж, створення належних умов їх експлуатації та запобігання нещасним випадкам від впливу електричного струму і використовувати у разі проєктування, будівництва та експлуатації електричних мереж, а також під час виконання робіт або провадження іншої діяльності поблизу електричних мереж.

Нова редакція Правил, що затверджується постановою, відповідатиме вимогам чинного законодавства та інших нормативних документів, враховуватиме досвід експлуатації електричних мереж, чітко розмежує обов'язки власників електричних мереж та суб'єктів господарювання щодо дотримання особливого режиму охоронних зон електричних мереж.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Додаткові витрати на виконання вимог регуляторного акта не передбачаються.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта не обмежується у часі, що надасть можливість розв'язати проблеми та досягти цілей державного регулювання.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показниками результативності регуляторного акта є:

- 1) забезпечення постійного моніторингу безпеки постачання електричної енергії;
- 2) розмір коштів і час, які витратять суб'єкти (об'єкти) електроенергетики на виконання вимог регуляторного акта – не зміниться;
- 3) кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акта, – 75100 суб'єктів господарювання;
- 4) розмір надходжень до державного бюджету – не зміниться;
- 5) рівень поінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень регуляторного акта – високий.

Проект регуляторного акта разом з матеріалами, що обґрунтовують його прийняття, оприлюднено на офіційному вебсайті Держенергонагляду: <https://sies.gov.ua/>. Держенергонагляд у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту регуляторного акта і надаватиме роз'яснення щодо застосування акта, який буде опубліковано в засобах масової інформації після його прийняття.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта будуть здійснюватися Державною інспекцією енергетичного нагляду України статистичним методом.

Базове відстеження результативності акта буде здійснюватися після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичних даних, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом.

Періодичні відстеження результативності будуть здійснюватися один раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

**Т.в.о. Голови Державної інспекції
енергетичного нагляду України**

Роман БОДНАР

«___» _____ 2021 р.

ВИТРАТИ

на одного суб'єкта господарювання, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	0	0
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	0	0
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	0	0
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0

8	Інше (уточнити), гривень	0	0
9	РАЗОМ, гривень	0	0
10	Кількість суб'єктів господарювання, які задіяні в заходах	4417	4417
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва на виконання регулювання, гривень	0	0

Розрахунок відповідних витрат на одного суб'єкта господарювання

Вид витрат	У перший рік	Періодичні (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання /підвищення кваліфікації персоналу тощо	0	0	0

Вид витрат	Витрати на сплату податків та зборів (змінених/нововведених) (за рік)	Витрати за п'ять років
Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів)	0	0

Вид витрат	Витрати на ведення обліку, підготовку та подання звітності (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій за рік	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам	0	0	0	0

(витрати часу персоналу)				
--------------------------	--	--	--	--

Вид витрат	Витрати на адміністрування заходів державного нагляду (контролю) (за рік)	Витрати на оплату штрафних санкцій та усунення виявлених порушень (за рік)	Разом за рік	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо)	0	0	0	0

Вид витрат	Витрати на проходження відповідних процедур (витрати часу, витрати на експертизи, тощо)	Витрати безпосередньо на дозволи, ліцензії, сертифікати, страхові поліси (за рік - стартовий)	Разом за рік (стартовий)	Витрати за п'ять років
Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших	0	0	0	0

експертиз, страхування тощо)				
---------------------------------	--	--	--	--

Вид витрат	Витрати на оплату праці додатково найманого персоналу (за рік)	Витрати за п'ять років	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу
Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо)	0	0	0

Вид витрат	Витрати на оплату праці додатково найманого персоналу (за рік)	Витрати за п'ять років
Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу	0	0